

WIADOMOSCI WARSZAWSKIE

WE SRZODE DNIA 4. LISTOPADA ROKU 1767.

Z PORTUGALII.

Z Lizbony d. 7. Września.

Król Jmć, zniesiony niegdyś tytuł Prezydenta rady zamorskiej znowu wkrzesił, i nadał go Hrabie d'Acunha bratu Ministra i Sekretarza stanu tegoż imienia. Zatem pomieniony Hrabia w krótko tu powróci z Rio de Janeiro gdzie jest Gubernatorem. Wchodzący do tej rady Królewscy Jmci podziękowanie dnia 5 tego miesiąca złożyli za to, iż tę

godność wkrzesił, i obdarzył nią wspomnionego Hrabie.

Z WŁOCH

Z Liworny d. 15. Września.

Pogłoska, iż Regencya nasza traktaty pokoju z Barbarzyńskimi potencjami odnowić chce, i że Cesarski w Carogrodzie Minister, niejakie już do tego uczynił kroki, coraz się bardziej rozszerza.

Z Neapolu d. 16. Września.

Łódź jednę naszą zabrali Al-

gierczykowie. Naydowało się na niey bardzo wiele Kupców z znakomitemi summami do *Civita Vecchia* dla zakupienia różnych towarów żeglujących.

Z Rzymu d. 19. Września.

Kardynał Jmć *Conti* tak był zezłabiał dnia 13 tego miesiąca, iż mała dla niego życia nadzieia zostawała. Ale teraz poczyną do zdrowia przychodzić. Jmć *X. Aspurn* Biskup *Loretański* z tym się światem pożegnał mając lat 77. Powiadaią, iż ponim na to Biskupstwo nastąpi Xiądz *Rossi* General Franciszkanów. Cesarz Jmć dowiedziawszy się, iż wielkie tu czyniono przygotowania na przyjęcie iego, miał iak powiadaią Oycy S. prosić aby tego wszystkiego zaniechano, ponieważ w zupełnym godności swojej zataieniu przeieźdzać zamyśla. Z *Floreny* piszą, iż *W. Xiężna* *Jejmc* w zupełnym, ile stan iey wciąży zostaiącey pozwala, zdrowiu została. Dnia 12 tego miesiąca krew iey z przyczynieniejakiego zezłabienia puszczono.

Z H I S Z P A N I I

Z Madrytu d. 15. Września.

Dwór żałobę na 9 dni wziął z okazji śmierci Królowy *Maryi Ludowiki* Córki Króla *Jmci*

Sardyńskiego. Na 3 dni zaś z okazji śmierci Xiążęcia *Jmci* *Zweybruckiego*. *Don Gomez Gutierrez de Tordoya*, *Don Juan de Miranda* i *Oguendo* i *Don Filip Codallos* mianowani są Ministrami rady *Kastylii*. *Hrabia de Aguilar* mianowany Posał do Dworu *Turyńskiego* dnia 6 tego miesiąca wyiechał. Przez *Florenyą* przeieźdżając ma złożyć imieniem Króla *Jmci* *Hiszpańskiego* powinnowanie przyszłej Królowey *Jejmc* *oboyga* *Sycylii*.

Z Cadix d. 11. Września.

Fregatta *Francuska* *La Sincere* nazwana pod władzą *Hrabi de Durfort* zostaiąca tu, dnia 3 tego miesiąca stanęła. Ta *Fregatta* z *Maryllii de Brest* powraca. Temi dniami *Fregatta* wojenna *Angielska* *Eole* nazwana pod kommandą *P. Werner* zostaiąca, z tąd pod żagle do *Anglii* powracając wyszła. Listy z *Algestras* donoszą, iż do rzeczzonego portu trzy *Xebeki* wojenne *Hiszpańskie* weszły, które (iak powiadaią) z szródziemnego morza na *Ocean* wyniść mają dla krążenia przeciw rozbojnikom *Algierskim*. Podług powieści niektórych żeglarzów, rozbojnicy pomieni ni nie przestają na nasze

okręty czatować, i nie dawnemi
czasły zabrali okręt ieden podług
wszelkiego podobieństwa Hisz-
pański. Okręt nasz boiażń Bo-
ska nazwany z tateyszego portu
wyszedł dnia 4 tego miesiąca,
mając się udać do *Buenos-Ayres* z
rozmaitemi towarami. Okręt *le*
Triomphant wojenny z nim dope-
wnego kresu żeglować ma, a
potym złączywszy się z okrętem
wojennym *La Princeffe*, krążyć
będzie przeciw Algierskim roz-
bojnikom, którzy wielce się na-
szym żeglującym naprzykrzają.
Niedawnemi czasły zabrali oni
dwa statki z Katalonii żeglując,
z których ieden mydłem i solą
naładowany i do Galieyi zmie-
rzający pod *Salé* dokąd go roz-
bojnicy przed nawałnością ucie-
kający wprowadzić chcieli za-
tonął. Na drugim towarów róż-
nych jako to Kakao, Cukru, &c.
najmniey za 100 tysięcy Tala-
rów było. Ludzie z tego dru-
giego okrętu ucieczką na ląd
uszli niewoli.

Z F R A N C Y I

Z Paryża d. 4. Października.
Przypadek ieden osobliwszy, do
wielu rozinów dał tu pocho-
p. Cztery Officyerowie Kawalero-
wie orderu S. Ludwika gdy się

przechadzką bawili, postrzegli
podeszłego wieku osobę tako-
wyż Krzyż orderowy noszącą,
ale po sukniach podartych i lata-
nych iawnie niedostatek swój
okazującą. Ze żaden z tych
Officyerów nie znał tego starca,
przeto też żaden w rozmowę
z nim wdać się niechciał, zwła-
szcza, że stan jego wyciągać te-
go zdawał się aby mu pomoc swo-
ię ofiarowali, coby go pewnie
w stydu nabawiło. W kilka dni
potym ciż sami Officyerowie na
innym miejscu przechadzając się
stanęli przy Kamienicy iedney,
którą tam budowano. Między
pomocnikami do tey fabryki po-
strzegli i starca onego, którego
przedtym z orderem S. Ludwi-
ka widzieli, wapno noszącego.
Pytali się jego iesliby zawsze ta-
kową bawił się robotą, i czemu
Krzyża Kawalerskiego nie nosił.
Odpowiedział on z niejakim za-
mieszaniem, iż krzyża onego nie-
gdy nie nosił. Officyerowie nie
mogący zrozumieć coby się to
znaczyło, Gubernatorowi Inwa-
lidów wyższemu tegoż Orderu
Kawalerowi, który rozdawał
Krzyże zwykł, o tym donosił.
Ten rzeczzonego pomocnika do
siebie wezwał, który wapnem
osypany wyjął z kieszeni Krzyż

Kawalerski i Przywilej swódy i
przenikającemi serce słowami
temi odezwał się. „Tak jest á
nie inaczej. Kawalera i e-
stem Orderu S. Ludwika, á in-
nego do życia sposobu nie mam
oprócz pensyi sta Talarów Fran-
cuskich, która mi od czterech
lat nie jest zapłacona. Umy-
ślu moiego wspaniałość nie po-
zwala mi dopuścić się jakiey
podłości, z tym wszystkim żyć
muszę, pomagam tedy innym,
którzy za to należyta mi dają
zapłatę. „ Gubernator tym
przenikniony przymusił go do
przyjęcia worka swego z zło-
tem, i o tym Hrabi de Choiseuil
doniósł, który zaległą pensyą
nie odwołocznie poczciwemu Of-
ficyerowi temu zapłacić kazał,
i w stanie tym go postawił, iż
resztę życia swiego spokojnie
przepędzić może. O Fabrici-
uszu, którego umysłu wspania-
łość tak wielbi Historia! (przy-
dale pewna gazeta) są jeszcze
Francuzi, którzy w ślady twoje
idą. Bohatyrskie siebie samego
zatalenie tego Officyera, honor
narodu Francuzkiego utrzyma-
nie, któremu częstokroć plonne
zarzuty ubliżają.

Z Paryża d. 5. Października.

Rachulą tu na 10 lub 12 tysięcy
ludzi w R. 1763 i 1764 na osadze-
nie Kraiu *Cayenne* nazwanego
w Ameryce położonego z rząd
wyślanych. Ci po większey czę-
ści od Pana *Chanvallon* dozorczy
tey osady oszukani i pozbawie-
ni tych pieniędzy byli, które im
dla założenia gospodarstwa nar-
znaczone były. Na szpitalu,
który tam założony będzie z
wyznaczoney summy 10000 Li-
wrów na dobrach wspomniane-
go Pana *Chanvallon*, następujący
napis na wieczną pamiątkę,
zdziercom zaś na postrach wy-
ryty będzie. *Cet Hopital á été
fondé de l'argent que l'on a fait re-
situer au Concussionnaire Chanvallon*
Ten szpital założony jest z pie-
niędzy, których przez sąd reskti-
tucya nakazana jest z dziercy
Chanvallon.

Z N I E M I E C

Z Wiednia d. 20. Października.

Dnia 18 tego miesiąca Ciało ś.p.
Arcy-Xiężniczki Jeynci, z zwy-
czayną takowemu aktowi oka-
załością przywiezione do Ko-
ściola W.W. XX. Kapucynów,
złożone było w grobie Austry-
ackiemu domowi właściwym.

Num: 88.

S U P L E M E N T

DO WIADOMOSCI WARSZAWSKIEJ

WE SRZODE DZIA 4. LISTOPADA ROKU 1767.

Z *Piktawu* [*Poitiers*] d. 22. *Września*. Z *Parthenacy* piszą, iż w nocy z dnia 4 na 5 tego miesiąca piorun uderzył w szród stawu wielkiego położonego w Parafii *Châtillon* Arendarz stawu tego blisko onego zostający widział, iż całą niwę onego tak gęsty płomień okrywał, iż przezeń widzieć wody nie można było. Gdy płomień ten ustał, Arendarz żadney w wodzie stawu swojego nie postrzegł odmiany, owszem zdała mu się być tak czysta i klarowna iak przed uderzeniem piorunu. Ale nazajutrz blisko stawu onego idąc postrzegł, iż wszystkie ryby po wierzchu wody płynęły. Ryby większe ku brzegom z wielkim zapędem z mierzwały, a do brzegu przyplłynawszy zdychały, wszystkie ryby naydrobnieysze nawet tymże sposobem podły tak dalece, iż dnia 15 tego miesiąca i jedna nawet żywa nie została. Zaraza od nich na ćwierć mili w koło rozlegająca się tak była nieznośna, iż wyciągnąć te ryby z wody i zakopać musiano, znalazło się onych na 10 fur.

Z *Londynu* d. 30. *Września*. Major *Wrottesley* dnia onegdajszego przybył tu do Pałacu Xiężny *Wallyi* z smutną nowiną o śmierci *Edwarda Augusta Xiążęcia York i Albanii, Vice-Admirala błękitney bandery, Hrabi de Ulster, Łowczego Zwierzynca w Windsor, Kawalera orderu podwiązkowego, &c. &c.* Xiążę ten umarł w *Monaco* dnia 17 tego miesiąca. Dnia dzisiejszego wielka rada była w *S James* ściągająca się do ułożenia żałoby u Dworu. *Theatra* i inne publiczne rozrywki z tey przyczyny ustały. Temi czasy usłyszany był po całej wyspie *Guernsey* łoskot podziemny do grzmotu dalekiego podobny z

nadzwyczajnym niejakim wzruszeniem morza. Od Regencyi wydane są takowe rozkazy, iż w wszelkiej przygodzie mogłaby w przesiągu dni ośmiu zgromadzona być Eskadra od 20 wojennych okrętów. Dnia wczorajszego przybiegł Kuryer z doniesieniem, iż Landgraffowa Jeymć *Hessen-Kasselska* Siostra rodzona Oyca Królewskiego z tyń się życiem pożegnała. Z Gibraltaru piszą, iż tam wielką iedną rybę złapano, w której wewnętrznościach znalezione 4 listy razem obwinione do różnych Hiszpanów zapisane, z kąd wnoszą, iż okręt iaki Hiszpański z Jndyi Zachodnich płynący zatonał. Listy z Jndyi zachodnich donoszą, iż okręt ieden Hiszpański wojenny *Nuestra Senora del Carmin* nazwany, na którym Regiment ieden do Nowego Aurelianu żeglujący naydował się, przy Kapie *Corientes* zatonał, więkza część Hiszpańskich żołnierzy w niewolę od Jndyan iest zabrana. Listy z Jamaiki opisują nowe okopy w *Havana* od Hiszpanów sypane, na które 3 z okładem millionyłożyć mieli. Często tu bywają Konferencye z Panem *Durand* Sekretarzem legacyi Francuskiej, których celem iest zakładanie przez Francuzów fortec nad rzeką *Senegal* w Afryce, w Kraiu przez ostatni traktat zupełnie Anglii ustąpionym. Druga tych konferencyi przyczyna iest, iż Francuzi cały w Jndyach zachodnich handel do siebie przeciagnęli. Francya i Hiszpania nalezycie znają, iż Anglia nie inaczej iak okreśieniem handlu osłabiona być nie może. Co aby się nie stało albo umowy Ministrów sprawią, albo wojna dokaże.

Z *Boston* d. 12. *Lipca*. Przybyłym tu na mieszkanie w Florydzie zachodniej, ta Prowincya cale się nie podoba. Ci którzy w Mieście *S. Augustin* i okolcznym Kraiu mieszkanie sobie założyli byli, po więkzey części, ztamtąd wynieśli się do Georgii Kraiu Florydzie naybliższego i nader urodzaynego. Dwie fregatty Hiszpańskie stanęły na cieśninie morskiej między lądem Ameryki i wyspami *Banama*, gdzie temi cały okręt ieden Hiszpański z wielkimi skarbami zatonał. Fregatty Hiszpańskie dla tego tam stanęły, aby innym narodom nie dopuszczali dobywać z morza skarbów zatopionych.

Z Lublina: Ogłaszają dzwony Kościołów tutejszych Śmierć Jmci P. Stanisława Gruji Podczaszego Latyczewkiego, który dnia 19 Października umarł w Dobrach swoich dziedzicznych Sarnach. Ciało zaś Jego dnia 26 exportowane do Parochialnego Kościoła przez Jmci X. Biskupa Abderaneńskiego Szufragana Lubelskiego, w asystencji wielu Kanoników Warszawskich i Lubelskich, gdzie nazajutrz Wielką Mszą Celebrował *pontificaliter* pomieniony Jmć X. Biskup.

Z WARSZAWY DNIA 4. LISTOPADA.

W przeszłą Niedzielę, dana była publiczna Audyencya Delegowanym od Trybunału Piotrkowskiego Jmci X. Narzymskiemu Kanonikowi Gnieźnieńskiemu *Vice-Prezydentowi*, i Jmci P. Grabowskiemu Staroście Lipnickiemu Deputatowi z Woiewodztwa Malborkiego, którzy w wyborze słów złożyli powiną J. K. M. C. P. N. M. Rekognicyą z przeczytaniem Instrukcyi. Po czym przez Jmci X. Kancelerza W. K. w łaskawych *expressyach* od Tronu nastąpiła odpowiedź, i wraz z przytomnym tu Jmć P. Białkim Starostą Murzynowskim Marszałkiem tegoż Trybunału, mieli honor ucałować Rękę Pańską.

W dzień Zaduszny J. K. M. C. P. N. M. był na nabożeństwie u Jehmciów XX. Misyjonarzów, gdzie Jmć X. Młodziejowski Biskup Przemyśki Kanclerz W. Koronny śpiewał Mszą S. Biskupim Obrządkiem.

Dnia wczorayszego Sądy Kurlandkie odłożone są do przyszley Kadencyi Marcowej.

Jmć X. Szeptycki Biskup Lwowski R. G. U. pożegnawszy Króla Jmci P. N. M. oddał się z tąd do siebie, dokąd przybywszy świeżo Jmć P. Popiel Kasztelan Sierpski, miał honor powitać Nayiaśnieyszego Pana.

Przybył tu Xiążę Jmć Swatopelk Czetwertyński Podkomorzyc, i Deputat Woiewodztwa Braclawskiego, który uspokoiwszy interessa swoje na sądzący się Trybunał Lubelski powrócił nazad.

Podaje się do wiadomości, że wyszedł teraz świeżo z Drukarni Poznańskiej Societatis JESU, drugi Tomik Książki z napisem Doświadczenie skutków rzeczy pod zmysły podpadających, na publicznych posiedzeniach w Szkołach Poznańskich Societatis JESU, na widok wystawione: J. K. Mci P. N. M. ofiarowane przez X. Jozefa Rogalińskiego Soc: JESU, Matematyki i Fizyki doświadczaiącey Nauczyciela. Z figurami do tegoż tomiku należącemi.

Dnia jutrzejszego, i dni następujących będzie Aukcyja na różne rzeczy u Jmci P. Kommissarza Grölla w Marywilu.

Ponieważ dla wygody Kupców Sklepy murowane są wystawione w Siemiatyczach, więc renouując dawniejszych Królów obwieszczenia na Jarmarki temu Miastu służące z pomiędzy kilku te dwa Prynypalne są wyznaczone, pierwszy na S. Maciey, na którym postne wszystkie rzeczy i inne znajdować się będą, drugi na S. Kaletan wygodzi dla Kupców, &c.

Podobne i w Kocku na S. Franciszek, i na S. Lucyę i Bożeciało

Tomasz Clough Fabrykant Angielski, przelaie następujące towary świeżo przywiezicne za barzo słuszną cenę. Przednie Mankiety: Aksamit po 12 Złotych łokcie, i drożey: Pliszeron, Kastorowe Kapelusze po 1 Czerw: Złotym i drożey: Kulbaki a 6 Czerw: Złotych i drożey: ciężkie łoty i trzewiki, Kałamayki i Kamlot w przaski: różnego gatunku, brzytwy i scyzoryki: tombakowe i stalowe sprzączki, srebrne Zegarki po 6 Czerw: Złotych i drożey, tańcuszki i haczyki do Zegarków, wełniane pończochy różnego gatunku, po 3 Czerw: Złote tuzin i drożey, dziane i tkane wełniane Kamizelki i spodnie, iedwabne pończochy, d to Kamizelki i spodnie, chustki iedwabne, Angielskie guziki, garnitury sprzączek z kanykami dla Dam i Kawalerów, pierścienie, bracerety, sprzączki do podwiąsków i do tańm, pierśowe sprzączki i inne różne towary. Ma sklep swój przy Krakowskiej Bramie, u Pana Ziemanna, par terre.